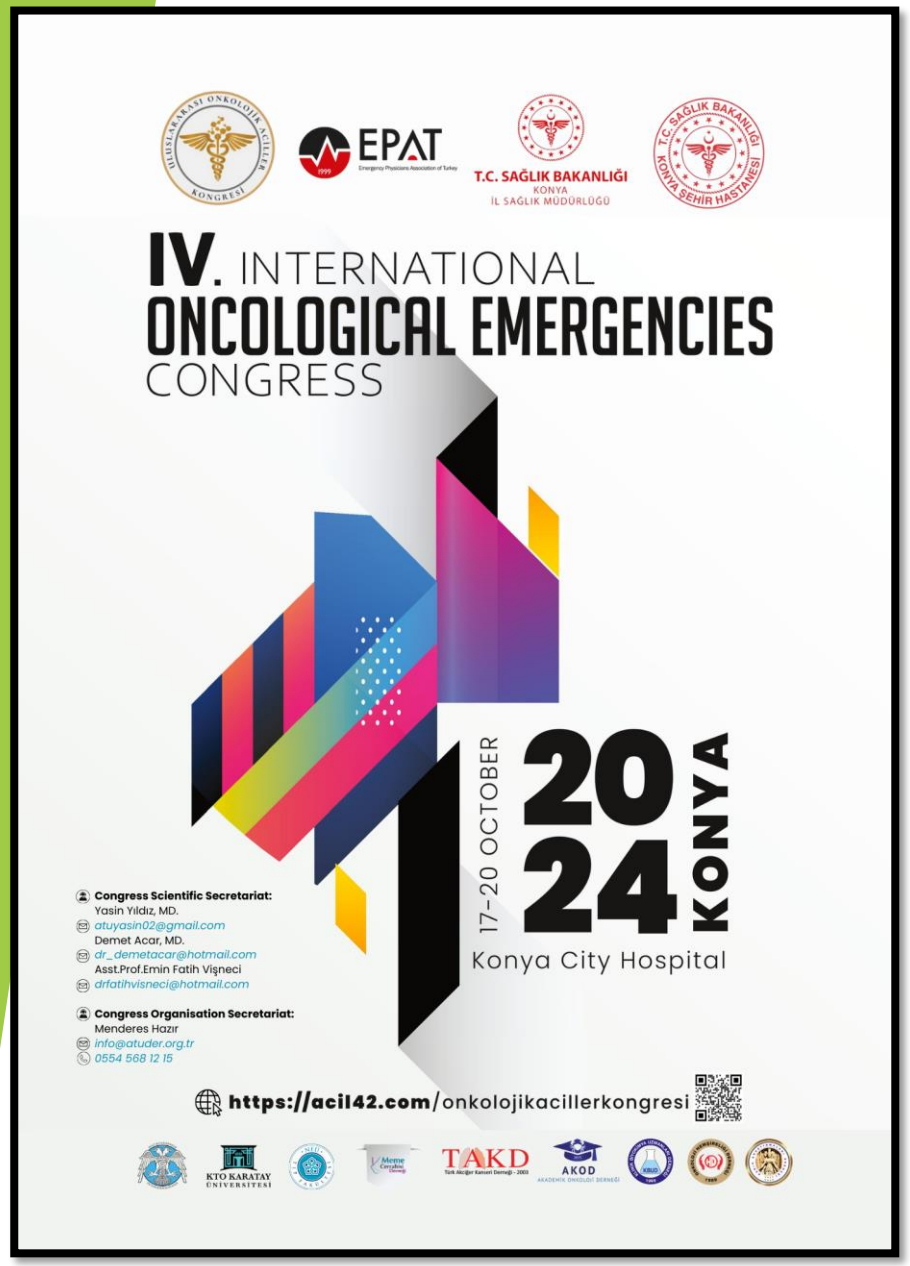

Onkoloji Hastalarında Vertigo

Doç. Dr. İlker KAÇER

Aksaray Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Onkoloji hastalarında sık görülen nörolojik semptomlar

- Baş Ağrısı
- Nöbetler (Epileptik Ataklar)
- Bilinç Değişiklikleri
- Güçsüzlük ve Felç (Hemiparezi, Quadriparezi)
- Denge ve Koordinasyon Bozuklukları
- Görme Bozuklukları
- Hafıza ve Bilişsel Bozukluklar
- Duyusal Bozukluklar
- Beyin Sinirleri Tutulumu
- Vertigo

Vertigo Nedir?

- Vertigo, bir kişinin kendi çevresinde ya da çevresinin kendisinin etrafında dönüyormuş gibi hissettiği bir hareket yanılsamasıdır. Genellikle dengesizlik, baş dönmesi ve hareket illüzyonu ile karakterizedir.

- **Periferik Vertigo:** İç kulak ve vestibüler sinirden kaynaklanan sorunlara bağlı olarak gelişir. Dış çevredeki dengenin algılanmasında görevli olan bu yapıların hasarı sonucu vertigo ortaya çıkar.

- **Santral Vertigo:** Beynin denge ile ilgili merkezlerinde, özellikle beyin sapı veya beyincikteki problemlerden kaynaklanır. Beyin tümörleri, inme gibi merkezi sinir sistemi hastalıklarıyla ilişkilidir.

Vertigo ve Kanser İlişkisi

- Kanser hastalarında vertigo, çeşitli nedenlerden kaynaklanabilir. Bu hastalarda vertigonun gelişmesinde doğrudan veya dolaylı olarak kanserin kendisi, metastazlar, kanser tedavileri veya eşlik eden komplikasyonlar etkili olabilir.

Beyin Tümörleri ve Metastazlar

- **Primer Beyin Tümörleri:** Beyinde doğrudan tümör gelişimi, özellikle beyincik (serebellum), beyin sapı veya vestibüler çekirdeklerin etkilenmesi durumunda vertigoya neden olabilir.
- **Metastatik Beyin Tümörleri:** Vücudun diğer bölgelerindeki kanserlerin beyne yayılması (metastaz), özellikle vestibüler sistemle ilişkili bölgelerde yerleşirse vertigoya neden olabilir. Akciğer, meme, böbrek, melanom gibi kanser türleri sıklıkla beyne metastaz yapabilir.

Kemoterapi ve İlaç Yan Etkileri

- **Ototoksik İlaçlar:** Kanser tedavisinde kullanılan bazı kemoterapi ilaçları, özellikle platin türevleri (örn. sisplatin) iç kulağı olumsuz etkileyerek vestibüler sistemi zedeleyebilir. Bu ototoksik ilaçlar, vertigoya neden olabilir.
- **Diğer İlaç Yan Etkileri:** Steroidler, antiemetikler veya bazı ağrı kesiciler gibi destekleyici tedaviler de merkezi sinir sistemini etkileyebilir ve dengesizlik, baş dönmesi yaratabilir.

Radyoterapi

- **Beyin Radyoterapisi:** Beyin ya da baş-boyun bölgesine uygulanan radyoterapi, vestibüler sinirler ve denge sistemini etkileyebilir. Radyasyonun iç kulak ya da beyin dokusu üzerindeki etkileri sonucu vertigo gelişebilir.

Paraneoplastik Sendromlar

- Bazı kanser türleri, paraneoplastik sendromlar olarak bilinen immünolojik ya da nörolojik bozukluklara yol açabilir. Bu sendromlar merkezi sinir sistemini etkileyerek vertigoya neden olabilir.

Elektrolit Dengesizlikleri ve Dehidratasyon

- Kanser hastalarında, özellikle kemoterapi ve destekleyici tedaviler sonrası görülen elektrolit dengesizlikleri (özellikle sodyum düşüklüğü) ve dehidratasyon, kan basıncındaki ani düşüşler nedeniyle vertigo ve baş dönmesine yol açabilir.

Anemi

- Kanser ve kanser tedavileri, hastalarda ciddi anemiye neden olabilir. Düşük hemoglobin seviyeleri, beyne yeterli oksijen gitmemesine yol açarak baş dönmesi ve vertigo gibi semptomlar yaratabilir.

Enfeksiyonlar

- Kanser hastalarında bağışıklık sisteminin baskılanması nedeniyle gelişen enfeksiyonlar, özellikle beyin ve sinir sistemi enfeksiyonları (örn. menenjit, ensefalit), vertigo gibi nörolojik semptomlara neden olabilir.

Tümörlerin Sinir Sıkışması veya Basısı

- Kafa tabanında veya vestibüler sinir boyunca gelişen tümörler, sinirlere baskı yaparak vertigo semptomlarını tetikleyebilir. Vestibülokoklear sinir üzerindeki bası, işitme kaybı ve denge bozukluğuyla birlikte vertigoya yol açabilir.

Hipertansiyon ve Hipotansiyon

- Kanser hastalarında tedaviye veya tümör yüküne bağlı kan basıncı değişiklikleri, özellikle hızlı tansiyon düşüşleri (hipotansiyon), vertigo ataklarına neden olabilir.

Kafa Travmaları

- Özellikle metastaz ya da kanser nedeniyle artan kırılgan kemik yapısı sonucu kafa travmalarına yatkınlık artabilir. Bu durum iç kulağı veya beyni etkileyen travmalar sonucu vertigo gelişmesine neden olabilir.

Klinik Bulgular

- Baş Dönmesi (Vertigo)
- Denge Bozukluğu
- Nistagmus (Gözlerde İstem Dışı Hareketler)
- Mide Bulantısı ve Kusma

Onkoloji hastalarında farklı bulgu ve semptomlar

- İşitme Kaybı ve Kulak Çınlaması (Tinnitus)
- Baş Ağrısı
- Çift Görme, Gözlerde Problemler
- Konuşma ve Yutma Güçlüğü
- Zayıflık veya Uyuşma
- Bilinç Değişiklikleri

Tanı Yöntemleri

- Öykü alımı; Semptomların Başlangıcı ve Süresi, Tetkik Edici Faktörler, İlişkili Semptomlar, İlaçlar ve Geçmiş Tıbbi Durumlar
- Fizik muayene; Nistagmus İncelemesi, Romberg Testi, Dix-Hallpike Manevrası, Frenzel Gözlükleri ile Muayene
- Vestibuler testler
- İşitme testleri
- Laboratuvar; Kan Testleri, Elektrolit Düzeyleri
- Görüntüleme yöntemleri; MR, BT, MR Anjiografi
- Nörolojik Muayene
- Kalp-Damar Sistemi Değerlendirmesi; EKG, EKO; Holter

Vestibuler Test

- **Kalorik Test:** İç kulağa soğuk ve sıcak su verilerek vestibüler sistemin uyarılması sağlanır. Normalde gözlerde nistagmus gelişir. Bu refleksin olmaması ya da anormal olması periferik vestibüler sistem bozukluklarını gösterir.
- **Videonistagmografi (VNG):** Göz hareketleri video ile kaydedilerek nistagmus varlığı değerlendirilir. Vestibüler sistemin fonksiyonu hakkında bilgi verir.
- **Rotasyonel Sandalye Testi:** Bu testte, hasta mekanik bir sandalyede döndürülür ve göz hareketleri kaydedilir. Vestibüler sistemin her iki tarafının işlevini değerlendirir.
- **Posturografi:** Hastanın farklı durumlarda dengesini koruma yeteneği ölçülür. Vestibüler sistemin yanı sıra görsel ve proprioseptif sistemlerin de katkısını değerlendirmede yardımcıdır.
- **,Elektrokokleografi (ECoG):** İç kulaktaki endolenfatik basıncı ölçmek için kullanılan bir testtir. Özellikle Meniere hastalığı tanısında kullanılır.

İşitme Testleri

- **Odyometri:** İşitme kaybı olup olmadığını belirlemek için yapılan bir testtir. İç kulakla ilgili periferik vertigo vakalarında işitme kaybı sıklıkla eşlik eder.
- **Timpanometri:** Orta kulak basıncını değerlendirir ve kulak zarının işlevini ölçer.

Tedavi

- **Altta Yatan Nedenin Tedavisi**
- **Tümörler ve Metastazlar:** Beyinde veya vestibüler sinirlerde tümör varsa, cerrahi müdahale, radyoterapi veya kemoterapi uygulanabilir. Metastatik tümörler radyoterapi veya hedefe yönelik tedavilerle kontrol altına alınmaya çalışılır.
- **İlaçların Düzenlenmesi:** Ototoksik ilaçların (örneğin sisplatin) kullanımı vertigoya neden oluyorsa, bu ilaçlar değiştirilir veya doz ayarlamaları yapılır.

- **Semptomatik Tedavi**
- **Antivertiginöz İlaçlar:** Betahistin, meklizin gibi ilaçlar baş dönmesini hafifletmeye yardımcı olabilir.
- **Antiemetikler:** Vertigo ile ilişkili mide bulantısı ve kusmayı azaltmak için metoklopramid veya ondansetron gibi antiemetik ilaçlar kullanılabilir.

- **Fizyoterapi ve Rehabilitasyon**
- **Vestibüler Rehabilitasyon:** Dengeyi ve baş dönmesini kontrol etmeye yönelik egzersizler içeren vestibüler rehabilitasyon terapisi, vertigo semptomlarını hafifletebilir ve hastanın yaşam kalitesini artırabilir.

- **Destekleyici Tedaviler**
- **Elektrolit ve Hidrasyon Tedavisi:** Dehidratasyon ve elektrolit dengesizlikleri, özellikle kemoterapi alan hastalarda sık görülür. Bu durumda, sıvı replasmanı ve elektrolit düzenlenmesi yapılmalıdır.
- **Anemi Tedavisi:** Kansızlık vertigoyu kötüleştirebilir, bu nedenle anemi tedavi edilmelidir (örneğin, eritropoetin veya demir takviyesi).

- **Psikolojik Destek**
- Kanser hastalarında kronik vertigo stres ve anksiyeteye neden olabilir. Psikolojik destek ve gerekirse antidepresan veya anksiyolitik ilaçlar ile hastaların ruhsal durumu desteklenmelidir.
- **Multidisipliner Yaklaşım**
- Onkoloji, nöroloji, kulak burun boğaz, fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanlarının işbirliğiyle, hastaya yönelik en uygun tedavi planı belirlenir.

Onkoloji hastaları ve vertigo ilişkili acil durumlar

- **Acil Servis Başvuruları:** Beyin metastazları olan hastalar, ani baş dönmesi, denge kaybı, nörolojik defisitler, bilincin bulanıklaşması, baş ağrısı ve kusma gibi semptomlarla acil servise başvurabilir.
- **Acil Müdahale Gerekebilir:** Özellikle bilinç kaybı, inme benzeri semptomlar veya şiddetli baş ağrısı varsa hemen müdahale edilmelidir.

Yönetim

- **Hızlı Değerlendirme:** Acil serviste ilk olarak hastanın vital bulguları (kan basıncı, nabız, solunum) değerlendirilir. Nörolojik muayene yapılır ve acil durumların belirlenmesi için hızlı bir değerlendirme yapılır.
- **Görüntüleme Yöntemleri:** BT veya MR, beyin metastazlarının ve potansiyel komplikasyonların (kanama, ödem) değerlendirilmesi için acil olarak yapılmalıdır.
- **İntravenöz (IV) Tedavi:** Gerekirse sıvı replasmanı ve elektrolit dengesi sağlanır. Şiddetli baş ağrısı veya bulantı için uygun ilaçlar (analjezikler, antiemetikler) kullanılabilir.
- **Corticosteroid Tedavisi:** Beyin ödemini azaltmak amacıyla IV kortikosteroidler (prednizolon gibi) kullanılabilir.
- **Aciliyet Gerekliyse Cerrahi Müdahale:** Kanama veya ciddi beyin ödemi durumunda cerrahi müdahale (kraniyotomi veya tümör rezeksiyonu) gerekebilir.
- **Multidisipliner Yaklaşım:** Nöroloji, onkoloji, cerrahi ve radyasyon onkolojisi ekipleri ile işbirliği yapılarak hastanın durumu sürekli izlenmeli ve tedavi planları güncellenmelidir.

Onkoloji hastalarının acil başvurularında yönetimi

1. **Acil Semptom Değerlendirmesi:** Nörolojik muayene ile ani baş dönmesi ve bilinç değişiklikleri hızlıca değerlendirilmelidir.
2. **Ayrıntılı Hastalık Öyküsü:** Kanser tanısı, tedavi geçmişi ve eşlik eden semptomlar (ağrı, bulantı) hakkında bilgi alınmalıdır.
3. **Vital Bulguların İzlenmesi:** Kan basıncı, nabız ve solunum değerlendirilmeli; anormal bulgular acil müdahale gerektirebilir.
4. **Görüntüleme Yöntemleri:** Beyin metastazları veya intrakraniyal kanama şüphesi varsa, BT veya MR ile acil görüntüleme yapılmalıdır.
5. **Tedavi Planı ve Yönetim:** Semptomatik tedavi (betahistin, antiemetikler) uygulanmalı, gerekirse kortikosteroidler ve cerrahi müdahale düşünülmelidir.
6. **Multidisipliner Yaklaşım:** Nöroloji ve onkoloji uzmanları ile işbirliği içinde hızlı bir değerlendirme ve tedavi planı oluşturulmalıdır.
7. **Duygusal Destek:** Hastalar ve aileleri bilgilendirilmeli; psiko-sosyal destek sağlanmalıdır.

Tedavi ve izlemde multidisipliner yaklaşımın önemi

- Onkoloji hastalarında tedavi ve izlemde multidisipliner yaklaşım, hastaların ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde yanıt vermek, komplikasyonları önlemek ve genel yaşam kalitesini artırmak için kritik öneme sahiptir.
- Bu yöntem, tedavi süreçlerini entegre ederken, farklı uzmanlık alanlarının sinerjisinden faydalanarak hasta merkezli bir yaklaşım sunar.

Teşekkürler...